

Službeni list

Europske unije

C 322

Hrvatsko izdanje

Informacije i objave

Godište 65.

26. kolovoza 2022.

Sadržaj

IV. Obavijesti

OBAVIJESTI INSTITUCIJA, TIJELA, UREDA I AGENCIJA EUROPSKE UNIJE

Europska komisija

2022/C 322/01 Tečajna lista eura — 25. kolovoza 2022. 1

Vijeće Europske unije

2022/C 322/02 Zaključci Vijeća o djelovanju civilne zaštite u vezi s klimatskim promjenama 2

V. Objave

DRUGI AKTI

Europska komisija

2022/C 322/03 Objava jedinstvenog dokumenta izmijenjenog na temelju zahtjeva za odobrenje manje izmjene u skladu s člankom 53. stavkom 2. drugim podstavkom Uredbe (EU) br. 1151/2012 6

HR

IV.

(Obavijesti)

OBAVIJESTI INSTITUCIJA, TIJELA, UREDA I AGENCIJA EUROPSKE UNIJE

EUROPSKA KOMISIJA

Tečajna lista eura ⁽¹⁾

25. kolovoza 2022.

(2022/C 322/01)

1 euro =

Valuta	Tečaj	Valuta	Tečaj		
USD	američki dolar	0,9970	CAD	kanadski dolar	1,2881
JPY	japanski jen	136,07	HKD	hongkonški dolar	7,8234
DKK	danska kruna	7,4374	NZD	novozelandski dolar	1,6006
GBP	funta sterlinga	0,84293	SGD	singapurski dolar	1,3857
SEK	švedska kruna	10,5525	KRW	južnokorejski von	1 331,98
CHF	švicarski franak	0,9616	ZAR	južnoafrički rand	16,7903
ISK	islandska kruna	140,30	CNY	kineski renminbi-juan	6,8317
NOK	norveška kruna	9,6400	HRK	hrvatska kuna	7,5140
BGN	bugarski lev	1,9558	IDR	indonezijska rupija	14 753,15
CZK	češka kruna	24,648	MYR	malezijski ringit	4,4586
HUF	mađarska forinta	408,93	PHP	filipinski pezo	55,842
PLN	poljski zlot	4,7578	RUB	ruski rubalj	
RON	rumunjski novi leu	4,8758	THB	tajlandski baht	35,732
TRY	turska lira	18,1120	BRL	brazilski real	5,0879
AUD	australski dolar	1,4306	MXN	meksički pezo	19,8132
			INR	indijska rupija	79,6555

⁽¹⁾ Izvor: referentna tečajna lista koju objavljuje ESB.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

Zaključci Vijeća o djelovanju civilne zaštite u vezi s klimatskim promjenama

(2022/C 322/02)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir sljedeće:

I. UVOD

1. PODSJEĆAJUĆI na to da se ciljevima održivog razvoja utvrđenima u Programu Ujedinjenih naroda do 2030., Pariškom sporazumu o klimatskim promjenama i Okviru iz Sendajja za smanjenje rizika od katastrofa 2015. – 2030. nastoji smanjiti rizik od klimatskih katastrofa;
2. UZIMAJUĆI U OBZIR članak 196. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), kojim se potiče suradnja među državama članicama u rješavanju katastrofa, i članak 222. UFEU-a, na temelju kojeg Unija i njezine države članice djeluju u duhu solidarnosti ako je neka država članica žrtva katastrofe;
3. UZIMAJUĆI U OBZIR činjenicu da je Unija izričito dala prioritet zelenoj tranziciji i zaštiti bioraznolikosti u okviru zelenog plana, cilju klimatske neutralnosti iz Uredbe (EU) 2021/1119, kao i projektu, uz potporu paketa za oporavak, zelenije i otpornije Europe koja je spremnija za suočavanje sa sadašnjim i budućim izazovima, među ostalim u svojem vanjskom djelovanju;
4. NAGLAŠAVAJUĆI da Mehanizam Unije za civilnu zaštitu (UCPM), uspostavljen 2001. i posebno ojačan 2013., 2019. i 2021., ima sve veću ulogu u odgovoru Europe na prirodne katastrofe i katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem, da se nedavnom izmjenom UCPM-a utvrđuju ciljevi otpornosti na katastrofe utemeljeni na scenarijima usmjerenim na sadašnjost i na budućnost te da taj mehanizam doprinosi ispunjavanju općih ciljeva Unije za financiranje klime i bioraznolikosti;
5. PODSJEĆAJUĆI na zaključke Vijeća od 4. lipnja 2009. o podizanju svijesti o civilnoj zaštiti, od 30. studenoga 2009. o okviru Zajednice za prevenciju katastrofa u EU-u i od 3. listopada 2011. o ulozi volonterskih aktivnosti u socijalnoj politici, u kojima se naglašava da od dobrovoljnih aktivnosti imaju koristi volonteri, zajednice i društvo u cjelini; osnivanje Europskih snaga solidarnosti 2018.; važnost civilnog društva i građana za poboljšanje sigurnosti i otpornosti te obveze Unije u okviru Europske godine mladih 2022.;
6. PODSJEĆAJUĆI na zaključke Vijeća od 3. lipnja 2021. o stvaranju Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama i od 23. studenoga 2021. o unapređivanju pripravnosti, sposobnosti za odgovor i otpornosti na buduće krize;
7. IMAJUĆI NA UMU da su utjecaji klimatskih promjena očigledni i da ekstremni uvjeti povezani s klimatskim promjenama postaju sve češći, intenzivniji i dugotrajniji, zbog čega se povećava rizik od ljudskih, materijalnih i prirodnih gubitaka, te naglašavajući potrebu da države članice poduzmu mjere u tom području;
8. UVAŽAVAJUĆI znanstvene procjene u vezi s klimatskim promjenama, njihovim posljedicama i mogućim budućim rizicima, kao i mogućnosti prilagodbe i ublažavanja koje pruža Međuvladin panel Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama;

9. UVAŽAVAJUĆI ranjivost europskog stanovništva i područja s obzirom na njihovu raznolikost, posebno kad je riječ o sredozemnom bazenu, planinskim i šumskim područjima, naplavnim ravninama, morima, obalama i otočnim područjima, arktičkim područjima te najudaljenijim regijama i urbanim područjima;

10. IMAJUĆI NA umu važnu ulogu makroregionalnih strategija Unije kao jednog od instrumenata vanjske politike za suočavanje s posljedicama klimatskih promjena i jačanje otpornosti;

II. VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

1. PONOVRNO POTVRĐUJE načelo solidarnosti u rješavanju izazova povezanih s klimatskim promjenama, u Uniji i u svijetu;

2. PODSJEĆA na primarnu odgovornost država članica za zaštitu njihovog stanovništva, okoliša i imovine, uključujući kulturnu baštinu;

3. NAGLAŠAVA ulogu javnog i volonterskog sudjelovanja koje doprinosi, kako je već naglašeno u navedenim zaključcima od 3. listopada 2011., razvoju aktivnog građanstva, demokracije i socijalne kohezije, a time i provedbi temeljnih vrijednosti i načela Unije, kao i otpornosti u području civilne zaštite;

4. SMATRA da zbog klimatskih promjena države članice i institucije Unije moraju biti spremne za suočavanje s velikim, višesektorskim i prekograničnim katastrofama s kaskadnim učincima, kojih može biti više u isto vrijeme i koje mogu biti češće, unutar i izvan Unije, a čije bi posljedice mogle snažno utjecati na ljudske živote i aktivnosti, kao i na bioraznolikost;

5. NAPOMINJE da Unija treba osmisliti usklađeniji i proaktivniji sustavni pristup kako bi se ojačala otpornost na posljedice klimatskih promjena u svim fazama ciklusa upravljanja katastrofama, što uključuje prevenciju, pripravnost, odgovor i oporavak;

6. NAGLAŠAVA važnost razmjene i udruživanja znanja, stručnosti i inovacija, kao i iskustava stečenih u državama članicama i okviru Komisije;

7. UVIĐA da bi mjere koje poduzimaju države članice i europske institucije u kontekstu prilagodbe utjecajima klimatskih promjena, u pogledu strategije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama, trebale biti usmjerene na nadopunjavanje napora Unije u području upravljanja rizicima od katastrofa;

8. ISTIČE važnost postojanja dostatnih kapaciteta unutar država članica koji se mogu rasporediti u inozemstvu, udruženih sredstava EU-a za civilnu zaštitu (ECP) i strateške europske pričuve kapaciteta (rescEU), koji su spremni za brz i učinkovit odgovor na katastrofe povezane s klimatskim promjenama kada razmjeri krizne situacije nadilaze mogućnosti određene zemlje da sama na nju odgovori;

9. NAPOMINJE da UCPM ima važnu ulogu u upravljanju katastrofama, jača partnerstva Unije i doprinosi europskoj kulturi civilne zaštite;

10. POZIVA države članice da:

- a) **Uzmu u obzir** rizike povezane s klimatskim promjenama u okviru ciklusa upravljanja katastrofama, primjerice primjenom alata koje su zajedno uspostavile Komisija i Europska agencija za okoliš, kao što je platforma Climate-ADAPT;

- b) **Potiču** rad i istraživanja u pogledu načina na koje se utjecaji klimatskih promjena mogu preispitati i uključiti u njihove sustave upravljanja rizicima od katastrofa; uključe taj rad i istraživanja u nacionalnu procjenu rizika država članica, razvoj procjene sposobnosti upravljanja rizikom i poboljšanje planiranja upravljanja rizicima od katastrofa, koji su predviđeni u članku 6. Odluke br. 1313/2013/EU o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu;
- c) **Podupiru i objedinjuju** istraživanja i inovacije kako bi se poboljšali nacionalni kapaciteti civilne zaštite u kontekstu klimatskih promjena, posebno putem Mreže znanja Unije u području civilne zaštite (dalje u tekstu „Mreža znanja”) te, u tom kontekstu, putem centara izvrsnosti, sveučilišta, istraživača i tematskih zajednica ili centara stručnosti;
- d) **Potiču** ulaganja u istraživanja i inovacije u području civilne zaštite u kontekstu klimatskih promjena i mobiliziraju relevantna europska financijska sredstva;
- e) **Osmisle** odgovarajuće mjere prevencije i pripravnosti, uključujući osiguravanje dostupnosti dostatnih kapaciteta, usmjerene na rizike koji proizlaze iz klimatskih promjena, kao što su šumski požari i poplave, koji predstavljaju sve veći rizik za građane Unije;
- f) U tom pogledu **nastoje** razvijati kapacitete ECPP-a i sustava rescEU na temelju, među ostalim, scenarija usmjerenih na sadašnjost i na budućnost iz članka 10. Odluke br. 1313/2013/EU, uzimajući u obzir utvrđene i nove rizike te sveukupne kapacitete i nedostatke na razini Unije, posebno u područjima gašenja šumskih požara iz zraka, kemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih incidenata, hitne medicinske pomoći te prijevoza, logistike i skloništa;
- g) **Osiguraju** da operacije civilne zaštite budu zelenije i održivije u svim fazama ciklusa upravljanja katastrofama te promiču istraživanja, inovacije i razmjenu znanja;
- h) **Uzmu** u obzir učinke na okoliš i utjecaje klimatskih promjena u okviru pomoći koja se pruža putem UCPM-a, posebno, prema potrebi, udruživanjem resursa;
- i) **Podupiru** pripravnost i otpornost stanovništva koje je izloženo rizicima povezanim s klimatskim promjenama putem posebnih informacija, obrazovanja, osposobljavanja i vježbi koji mogu biti na nacionalnoj i podnacionalnoj razini, pa čak i imati prekograničnu dimenziju, obračavajući pritom posebnu pozornost na osobe koje su posebno ranjive;
- j) **Ojačaju** volonterske organizacije kao sastavni dio civilne zaštite;
- k) **Razmotre**, u tom pogledu, mogućnost **uključivanja** spontanih inicijativa u operacije odgovora, prema potrebi i u koordinaciji s lokalnim tijelima;
- l) **Ističu** važnost doprinosa građana vlastitoj sigurnosti i otpornosti te potiču sve inicijative usmjerene na vrednovanje, priznavanje i promicanje, prema potrebi putem pravnog okvira, njihova aktivnog sudjelovanja u dobrovoljnim djelovanjima i aranžmanima za odgovor na katastrofe;
- m) **Vode računa** o posebnoj ulozi mladih u tom kontekstu;
- n) **Promiču** ulogu građanina koji aktivno sudjeluje, kao akter vlastite sigurnosti i otpornosti ili kao član nacionalnih ili lokalnih civilnih struktura koje doprinose civilnoj zaštiti, putem triju dimenzija navedenih u nastavku:
- i) uzbunjivanje: pojašnjenje uloge i odgovornosti različitih institucija u izdavanju ciljanih upozorenja pogođenim osobama, među ostalim upotrebom modernih informacijskih i komunikacijskih tehnologija;
- ii) pružanje informacija: podizanje razine svijesti javnosti o postojećim rizicima, posebno u područjima koja su najizloženija utjecajima klimatskih promjena, informiranjem javnosti i organiziranjem aktivnosti osposobljavanja, među ostalim na dobrovoljnoj osnovi;

- iii) mobilizacija: poticanje djelovanja mreža građana, udruga i volontera uključenih u inicijative za prevenciju rizika, odgovor na katastrofe i osposobljavanje za pružanje prve pomoći;
- o) **Uzmu u obzir** važnost dugoročnih kriznih situacija i sve veće rizike koje one mogu predstavljati za sustave civilne zaštite, i na nacionalnoj i na europskoj razini;
- p) **Razmotre** utjecaj klimatskih promjena na djelovanje civilne zaštite na međunarodnoj razini jačanjem suradnje i pružanjem potpore upravljanju katastrofama i krizama;
11. POZIVA Komisiju da:
- a) **Nastavi** redovito ažurirati „međusektorski pregled rizika od prirodnih katastrofa i katastrofa uzrokovanih ljudskim djelovanjem s kojima bi se Unija mogla suočiti” uzimajući u obzir utjecaje klimatskih promjena, na temelju nacionalnih izvješća o procjeni rizika država članica;
- b) **Osigura** da se utjecaji klimatskih promjena sustavno uzimaju u obzir tijekom cijelog ciklusa upravljanja katastrofama;
- c) **Osigura** da se UCPM-om uzima u obzir raznolika priroda katastrofa, na način koji je istodobno reaktivan i prilagodljiv te, kada je to moguće, proaktivan;
- d) **Poveća** dostupnost stručnjaka u području okoliša i klimatskih promjena koji su raspoloživi u okviru UCPM-a;
- e) **Promiče** komplementarnost UCPM-a s drugim mehanizmima Unije za upravljanje krizama;
- f) **Podupire** istraživanja i inovacije u području civilne zaštite, posebno uspostavom popisa dostupnog znanja i u cilju obogaćivanja Mreže znanja, Centra znanja za upravljanje rizicima od katastrofa i centara izvrsnosti koji bi se mogli osnovati unutar tog okvira, kao i centara koje održavaju međunarodne organizacije;
- g) **Oснаži** i prilagodi instrumente, alate i platforme Unije za upravljanje katastrofama i krizama te za potporu donošenju odluka u okviru Zajedničkog komunikacijskog i informacijskog sustava za hitne situacije, Europske promatračke skupine za sušu, Europskog sustava za upozoravanje na opasnost od poplava, Europskog informacijskog sustava za šumske požare te programa Galileo, Copernicus i programa državnih satelitskih komunikacija EU-a;
- h) **Poboljša** kapacitete Koordinacijskog centra za odgovor na hitne situacije u pogledu predviđanja i odgovora, posebno istraživanjem načina za bolju primjenu tehnoloških inovacija, uključujući umjetnu inteligenciju i dostupne izvore podataka, za otkrivanje i predviđanje ekstremnih klimatskih rizika;
- i) **Potiče** zelenije i održivije europske operacije civilne zaštite podupiranjem istraživanja i inovacija, uspostavom pregleda trenutačnog stanja i izradom smjernica za dobru praksu u tom području;
- j) **Dodatno promiče** angažman civilnog društva u prevenciji klimatskih promjena i operativnom odgovoru na njih podupiranjem doprinosa građana vlastitoj sigurnosti i otpornosti te promicanjem svih inicijativa za odgovor na katastrofe koje se temelje na volontiranju, u koordinaciji s nacionalnim ili podnacionalnim tijelima, među ostalim putem europskih nagrada;
- k) **Osmišljava** programe i vježbe osposobljavanja za upravljanje katastrofama povezanim s okolišem i klimom, među ostalim u okviru programa osposobljavanja na razini EU-a, te potiče dostupnost stručnjaka u cilju njihova raspoređivanja u okviru UCPM-a;
- l) **Istraži** pitanje klimatskih promjena u djelovanju civilne zaštite na međunarodnoj razini, među ostalim poticanjem razmjene iskustava i dobrih praksi s partnerima, na primjer na zapadnom Balkanu i u kontekstu europske politike susjedstva;
12. POZIVA Komisiju da u okviru svojih trogodišnjih izvješća o UCPM-u izvješćuje Vijeće o postignutom napretku te poziva države članice da pomognu Komisiji u toj zadaći.
-

V.

(Objave)

DRUGI AKTI

EUROPSKA KOMISIJA

Objava jedinstvenog dokumenta izmijenjenog na temelju zahtjeva za odobrenje manje izmjene u skladu s člankom 53. stavkom 2. drugim podstavkom Uredbe (EU) br. 1151/2012

(2022/C 322/03)

Europska komisija odobrila je ovu manju izmjenu u skladu s člankom 6. stavkom 2. trećim podstavkom Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 664/2014 ⁽¹⁾.

Zahtjev za odobrenje ove manje izmjene dostupan je u Komisijinoj bazi podataka eAmbrosia

JEDINSTVENI DOKUMENT

„KORČULANSKO MASLINOVO ULJE”**EU br.: PDO-HR-01351-AM01 — 5.5.2022.****ZOI (X) ZOZP ()****1. Naziv**

„Korčulansko maslinovo ulje”

2. Država članica ili treća zemlja

Hrvatska

3. Opis poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda**3.1. Vrsta proizvoda****Razred 1.5. Ulja i masti (maslac, margarin, ulja itd.)****3.2. Opis proizvoda na koji se odnosi naziv iz točke 1.**

„Korčulansko maslinovo ulje” je ekstra djevičansko maslinovo ulje koje se dobiva izravno iz ploda masline isključivo mehaničkim postupcima.

„Korčulansko maslinovo ulje” pri stavljanju na tržište mora imati sljedeća fizikalno-kemijska i organoleptička svojstva:

- sadržaj slobodnih masnih kiselina $\leq 0,6$ %,
- peroksidni broj ≤ 12 mEq/kg,
- K232 $\leq 2,50$,
- K270 $\leq 0,22$,
- boju u rasponu od zlatno žute do zelene,

(¹) SL L 179, 19.6.2014., str. 17.

- izražen miris po zelenom plodu i lišću masline (medijan voćnosti $\geq 2,5$),
- izražen i ujednačen okus srednje do intenzivne gorčine i pikantnosti te dugotrajnog naknadnog okusa (medijan gorčine i pikantnosti ≥ 3).

3.3. *Hrana za životinje (samo za proizvode životinjskog podrijetla) i sirovine (samo za prerađene proizvode)*

Osnovna sirovina za proizvodnju „Korčulanskog maslinova ulja” plodovi su autohtonih sorata maslina lastovke i drobnice, pojedinačno ili u kombinaciji tih sorata, te čine najmanje 80 % proizvoda. Ostale sorte maslina koje se uzgajaju na zemljopisnom području definiranom u točki 4. imaju najviše 20 % udjela u ukupnoj preradi maslinova ploda za proizvodnju „Korčulanskog maslinova ulja” i ne utječu bitno na konačnu kvalitetu proizvoda.

3.4. *Posebni proizvodni postupci koji se moraju provesti na određenom zemljopisnom području*

Sve faze proizvodnje „Korčulanskog maslinova ulja” (uzgoj, berba i prerada maslina) moraju se provoditi u definiranom zemljopisnom području iz točke 4.

3.5. *Posebna pravila za rezanje, ribanje, pakiranje itd. proizvoda na koji se odnosi registrirani naziv*

I skladištenje te punjenje ulja u boce mora se odvijati na definiranom zemljopisnom području iz točke 4. zbog očuvanja specifičnih organoleptičkih svojstava i kvalitete proizvoda koji bi mogli biti narušeni pretakanjem ulja. Na kvalitetu ulja moglo bi negativno utjecati svako pretakanje ulja izvan definiranog zemljopisnog područja ili dulji transport morem zbog mogućih ograničenja u prometnoj povezanosti Korčule s kopnom. Iz tih se razloga proizvod ne može puniti u boce izvan definiranog zemljopisnog područja. „Korčulansko maslinovo ulje” stavlja se na tržište u spremnicima od (tamnog) stakla, čija zapremnina nije veća od jedne litre. Mogu se upotrijebiti i limeni spremnici zapremnine do pet litara, namijenjeni za tu vrstu proizvoda, ako imaju sustav zatvaranja koji nakon otvaranja nije moguće vratiti u prvobitno stanje.

3.6. *Posebna pravila za označivanje proizvoda na koji se odnosi registrirani naziv*

Na etiketi proizvoda mora se navesti godina berbe. Pri stavljanju na tržište svaki spremnik mora imati zajedničku identifikacijsku oznaku. Izgled zajedničke identifikacijske oznake prikazan je u nastavku.

Svi korisnici oznake izvornosti koji stavljaju proizvod na tržište u skladu s njegovim specifikacijama imaju pravo na uporabu zajedničke identifikacijske oznake pod jednakim uvjetima.

4. **Sažeta definicija zemljopisnog područja**

Područje proizvodnje „Korčulanskog maslinova ulja” obuhvaća cijeli otok Korčulu, kojem pripadaju katastarske općine Vela Luka, Blato, Smokvica, Čara, Račišće, Pupnat, Žrnovo, Korčula i Lumbarda.

Otok Korčulu sa zapadne strane od otoka Hvara dijeli 15 kilometara širok Korčulanski kanal, na sjeveru ga od poluotoka Pelješca dijeli 2,5 kilometra širok Pelješki kanal, a na jugu ga od otoka Lastova dijeli 13 kilometara širok Lastovski kanal.

5. Povezanost sa zemljopisnim područjem

Posebности zemljopisnog područja

Otok Korčula većinom ima krševit i brdovit teren na kojem prevladava kamen, a obradivog zemljišta je malo. Obradivo zemljište očišćeno je od stijena i pretvoreno u terase. Kamen uklonjen sa zemlje zatim se upotrebljava za izgradnju suhozida oko tih terasa. Suhozidi zadržavaju plodno tlo na terasama, odnosno sprečavaju da ga kiše ne isperu. Na tom plodnom tlu oblikovanom u terase ograđene suhozidima sade se maslinici najčešće od autohtonih sorata lastovke i drobnice.

Glavne vrste plodnog tla dijele se u dvije skupine: rigolana tla terasa i rigolana tla polja. Rigolana tla najčešće se sastoje od kalkokambisola i crvenice.

Otok Korčula ima mediteransku klimu s blagim zimama te suhim i vrućim ljetima. Zbog velike izloženosti sunčevoj svjetlosti prosječne su temperature visoke. Srednja godišnja temperatura otoka Korčule kreće se od 15,6 °C do 16,8 °C. Najtopliji je mjesec srpanj, s prosječnom temperaturom od 25,9 °C, a najhladnija je veljača, s prosječnom temperaturom od 9,1 °C.

S obzirom na izloženost sunčevoj svjetlosti, otok Korčula iznimno je povoljan za uzgoj maslina. Najviše je sunčanih sati u srpnju (373,7 ili oko 12 h dnevno), a najmanje u prosincu (125,3 ili oko 4 h dnevno).

Kad je riječ o godišnjoj količini oborina, klima otoka Korčule ima vlažna obilježja. Najviše oborina padne u hladnijem dijelu godine, od listopada do ožujka, kad su prosječne mjesečne količine oborina od 80 do 150 mm. Najmanje oborina padne od lipnja do kolovoza, s prosječnim količinama od 30 do 45 mm.

Ljudski faktor

U oblikovanju krajolika otoka Korčule glavnu ulogu ima njegovo stanovništvo. Proizvođači maslina pretvaraju krševit i brdovit teren u terase plodnog tla i ograđuju ga suhozidom radi uzgoja masline. Te su brdovite terase teško dostupne pa se ne mogu koristiti veći mehanički strojevi, a berba se provodi ručno i ručnim mehaničkim pomagalima.

Otok Korčula od prapovijesti je često mijenjao gospodare pa su mnogobrojna povijesna zbivanja utjecala na život i razvoj gospodarskih kultura na otoku. Velik broj povijesnih dokaza svjedoči o uzgoju masline i proizvodnji maslinova ulja na Korčuli od vremena antičke grčke kolonizacije te rimske i mletačke vladavine. Pisani izvori iz vremena mletačke vlasti navode da je „mletačka vlast otkupljivala ulje po vrlo niskoj cijeni, pa su ga stanovnici otoka bili prisiljeni krijumčariti. Iako su uvedene stroge kazne, podaci pokazuju da je korčulansko ulje stizalo i do Trsta.” (S. Dokoza: „Iz gospodarske i društvene povijesti Blata do XVIII. st.”, Zbornik radova, Blato, 2003.).

Posebности proizvoda

Posebnost „Korčulanskom maslinovu ulju” daju autohtone sorte lastovka i drobnica koje čine 80 % maslina na Korčuli.

U svom znanstvenom radu „Elajografija otoka Korčule” (1995.) Pavle Bakarić navodi da se autohtone sorte maslina lastovka i drobnica po svojim morfološkim, biološkim i gospodarskim svojstvima razlikuju od ostalih sorata na Korčuli, kao što su velika lastovka, vrtušćica i oblica. Isto tako navodi da te dvije sorte imaju viši udio ulja u svježem plodu masline (od 16.40 % do 24 %) nego ostale sorte.

Posebnost „Korčulanskog maslinova ulja” njegov je miris po zelenom plodu i lišću masline te okus ujednačene, srednje do intenzivne gorčine i pikantnosti. Na to utječe visok udio ukupnih fenola, koji proizvodu daju njegova senzorska svojstva, tj. gorčinu i pikantnost. To je dokazano u istraživanju (M. Žanetić, D. Škevin, E. Vitanović, M. Jukić Špika i S. Perica, „Ispitivanje fenolnih spojeva i senzorski profil dalmatinskih djevičanskih maslinovih ulja”, *Pomologia croatica* vol. 17, 2011.) kojim je utvrđeno da maslinovo ulje dobiveno od sorata lastovke i drobnice ima veći udio ukupnih

fenola (više od 350 mg/kg) nego druge ispitane sorte (oblica i levantinka), kojima je udio ukupnih fenola bio 161,15 mg/kg. Utvrđeno je i da sorta lastovka ima najveći udio hidroksitirosola (214,32 mg/kg), a da drobnica ima najveći udio tirosole (84,37 mg/kg) od svih ispitanih sorata. Fenolni spojevi u maslinovu ulju dobivenom od lastovke i drobnice daju mu visoku oksidacijsku stabilnost i dug rok trajanja. Visok udio fenolnih spojeva utječe na gorčinu i pikantnost „Korčulanskog maslinova ulja” (medijan gorčine i pikantnosti ≥ 3) a uravnoteženost tih svojstava najbolje je izražena upravo u sortama drobnici i lastovki, od kojih se i proizvodi navedeno maslinovo ulje.

Danas se uzgojem maslina i proizvodnjom maslinova ulja na Korčuli bavi oko 1 000 poljoprivrednih gospodarstva i deset uljara. Maslinarstvo je važna gospodarska djelatnost otoka Korčule, a naziv „Korčulansko maslinovo ulje” i danas se upotrebljava u svakodnevnom govoru te na tržištu (dostavnica i otpremnica, Presa d.o.o., Zlokić d.o.o., 2014.).

Uzročna povezanost

Na posebnost „Korčulanskog maslinova ulja” utjecali su specifični pedo-klimatski uvjeti otoka Korčule te ljudsko djelovanje.

Kako bi kultivirali krševit i brdovit teren otoka Korčule, lokalni stanovnici pretvorili su ga u suhozidom ograđene terase na kojima su posadili maslinike prvenstveno sorata lastovke i drobnice. Te ograđene terase maslina predstavljaju autentično krajobrazno obilježje otoka.

Proizvođači su odabrali sorte lastovku i drobnicu jer su najbolje prilagođene specifičnim pedo-klimatskim uvjetima. Te sorte čine 80 % maslina koje se uzgajaju na Korčuli.

Na Korčuli zbog njezina zemljopisnog položaja prevladavaju vrlo visoke dnevne temperature te otok ima vrlo velik broj sunčanih sati, što pogoduje uzgoju i rastu maslina, a posebno lastovki i drobnici koje su izuzetno otporne na sušu te imaju posebno dugo razdoblje berbe (od listopada do početka veljače).

Masline se beru ručno pa lokalni proizvođači mogu odrediti idealno vrijeme za berbu, što izravno utječe na visok udio fenola koji „Korčulanskom maslinovu ulju” daje srednje do intenzivno gorak i pikantan okus.

I specifični klimatski uvjeti otoka Korčule, s velikim brojem sunčanih sati i malom količinom oborina u ljetnim mjesecima, razlog su što je sadržaj fenola u ulju od lastovke i drobnice veći nego u drugim ispitanim sortama, a to „Korčulanskom maslinovu ulju” daje njegov poseban karakter.

Upućivanje na objavljenu specifikaciju proizvoda

https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/hrana/proizvodi_u_postupku_zastite-zoi-zozp-zts/lzmijenjena_specifikacija_Korculansko_maslinovo_ulje_012022.pdf

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)

ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije
Evropske unije
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR